

Matematická analýza

Kateřina Ševčíková, podle učebního textu profesora Jana Rataje

Poslední úprava: 8. října 2024

Obsah

1	Základní pojmy teorie míry	2
2	Měřitelné funkce	3
3	Funkce jedné reálné proměnné – derivace a Taylorův polynom	3
4	Řady	3
5	Primitivní funkce	3
6	Určitý integrál	3

Úvod

Připomenutí: Riemannův, Newtonův integrál, geometrický význam plochy pod grafem. (Riemannův integrál lze použít k výpočtu míry = integrálu, ale jen na uzavřeném intervalu a pro omezenou funkci.)

((Ne všechny funkce jsou "integrovatelné", ne všechny množiny "měřitelné". *úplnost* : Na prostoru Riemannovsky integrovatelných funkcí na intervalu I definujeme skalární součin vztahem $\langle f, g \rangle := \int_I f \cdot g$. Indukovaný metrický prostor není úplný.

aditivita: V teorii pravděpodobnosti potřebujeme, aby pravděpodobnostní míra byla spočetně aditivní, tedy aby pro po dvou disjunktní náhodné jevy A_1, A_2, \dots platilo $Pr(\bigcup_i A_i) = \sum_i Pr(A_i)$. Toto by pro míru definovanou pomocí Riemannova integrálu neplatilo.

Obecná konstrukce: nejprve míra (množinová funkce), z ní je odvozen integrál (aproximace po částech konstantními funkcemi). Vlastnosti, které chceme po "míře":

1. $\mu(\emptyset) = 0, \mu(A) \geq 0 \forall A$
2. $\mu(\bigcup_n A_n) = \sum_n \mu(A_n)$ pro po dvou disjunktní množiny A_1, A_2, \dots

))

Banachův - Tarského paradox: u míry chceme moci rozdělit množinu na několik částí, každou posunout, zrotovat, tak ať jsou stále disjunktní, a chceme mít stále stejnou míru. To ale vždy nefunguje, tento paradox ukazuje, že je možné rozdělit jednotkovou kouli v \mathbb{R}^3 na 5 částí, posunout je, a získat 2 stejné koule, tedy nezachováme míru. Tedy ne každá množina je měřitelná.

1 Základní pojmy teorie míry

Věta 1.1. *Existence nejmenší σ -algebry*

Věta 1.2. *slkdjl*

Definice. Nechť $a = (a_1, \dots, a_n), b = (b_1, \dots, b_n) \in \mathbb{R}$. Množina $W = x = (x_1, \dots, x_n) \in \mathbb{R} : a_i < x_i < b < i$ provechnai $\in 1, \dots, n$ a také každou množinu, která vznikne záměnou libovolného znaménka " $>$ " za " $=$ ", nazveme **n-buňk**. **Objem** n-buňky definujeme jako 0, je-li $W = \emptyset$ a jako $vol(W) = \prod_{i=1}^n (b_i - a_i)$.

Věta 1.3. *Rozšíření elementárního objemu Existuje*

Důkaz. Náznak: Lze ukázat, že je-li $G \in \mathbb{R}$ otevřená, pak existují po dvou disjunktní n-buňky takové, že $G = \bigcup_{i=1}^{\infty} W_i$. Definujeme $Z_n(G) = \sum_{i=1}^n vol(W_i)$. (nezáleží na volbě rozkladu). Dále pak $A \in \mathcal{B}(\mathbb{R}^n)$ definujeme $Z_n(A) = \inf \{Z_n(G) : G \text{ otevřená}, G \in \mathbb{R}^n, A \subset G\}$. \square

Poznámka. • Z konstrukce míry Z_n plyne, že je-li $A \subset \mathbb{R}^n$ borelovská a $\epsilon < 0$, potom existuje otevřená množina $G \in \mathbb{R}^n$ taková, $eA \subset G$ a $Z_n(G \setminus A) < \epsilon$.

- Míra Z_n je invariantní vůči posunutí - pro všechna $x \in \mathbb{R}^n$ a $A \in \mathcal{B}(\mathbb{R}^n)$ platí $Z_n(A+x) = Z_n(A)$!!!!!!!!!!!!!

Definice. Nechť (X, \mathcal{A}, μ) je prostor s mírou. Řekneme, že μ je **úplná míra**, jestliže platí: je-li $A \in \mathcal{A}$ splňující $\mu(A) = 0$ a $A^I \in \mathcal{A}$, pak $A^I \in \mathcal{A}$.

Poznámka. V takovém případě nutně $\mu(A^I) = 0$!!!!!!!!!!!!!!!

Věta 1.4. *Zúplnění míry (bez dk)*

Nechť (X, \mathcal{A}, μ) je prostor s mírou. Nechť \mathcal{A}_0 je systém všech množin $E \subset X$, pro něž existují $A, B \in \mathcal{A}$ takové, že $A \subset E \subset B$ a $\mu(B \setminus A) = 0$. Potom \mathcal{A}_0 je σ -algebra obsahující \mathcal{A} . Definujeme $\mu_0(E) = \mu(A) \forall E \in \mathcal{A}_0$. Potom $\mu = \mu_0$ na \mathcal{A} a $(X, \mathcal{A}_0, \mu_0)$ je prostor s úplnou mírou.

Definice. Prostor !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Definice. Zúplnění σ -algebry $\mathcal{B}(\mathbb{R}^n)$ vzhledem k Z_n značíme $\mathcal{B}_0(\mathbb{R}^n)$ a nazýváme ji σ -algebrou **Lebesgueovskými měřitelnými množinami**. Odpovídající zúplnění míry Z_n značíme opět Z_n a nazýváme ji **Lebesgueovou mírou**.

2 Měřitelné funkce

Definice. Nechť (X, \mathcal{A}) je měřitelný prostor a (Y, τ) je metrický prostor. Řekneme, že zobrazení $f : X \rightarrow Y$ je **měřitelné**, jestliže $f^{-1}(V) \in \mathcal{A}$ pro každou $V \subset Y$ otevřenou. Je-li navíc (X, ρ) metrický prostor a $\mathcal{A} = \mathcal{B}(X)$, pak f nazýváme **hladoborelovské**.

Poznámka. Nechť $(X, \rho), (Y, \tau)$ jsou M.P.. Pak zobrazení $g : X \rightarrow Y$ je spojitě právě tehdy když $g^{-1}(V)$ je otevřená v X pro každou V otevřenou v Y . Tedy každé spojitě zobrazení je borelovské.

Příklad. Nechť (X, \mathcal{A}) je měřitelný prostor, $A \subset X$. Potom **charakteristická funkce** množiny A je definovaná předpisem $\chi_A(x) = 1$, pokud $x \in A$, 0 , pokud $x \notin A$ je měřitelné právě tehdy, když $A \in \mathcal{A}$.

Důkaz. „ \Leftarrow “ Je-li χ_A měřitelná, pak $A = \chi_A^{-1}((1/2, 3/2))$ je vzor otevřené množiny, a tedy $A \in \mathcal{A}$. „ \Rightarrow “ Nechť $A \in \mathcal{A}$, $A \subset \mathbb{R}$ otevřená. Pak $\chi_A^{-1} =$

- X , pokud $0, 1 \in B$,
- A , pokud $0 \notin B, 1 \in B$,
- $X \setminus A$!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Dle vlastností σ -algebry patří všechny tyto množiny do \mathcal{A} , a tedy χ_A je měřitelná. □

Věta 2.1. **měřitelnost složení zobrazení** Nechť $(Y, \tau), (Z, \sigma)$ jsou M.P. a (X, \mathcal{A}) je měřitelný prostor. Nechť $g : Y \rightarrow Z$ je spojitě a $f : X \rightarrow Y$ je měřitelné. Potom $g \circ f : X \rightarrow Z$ je měřitelné.

Důkaz. obrázkem □

3 Funkce jedné reálné proměnné – derivace a Taylorův polynom

Derivace a Taylor.

4 Řady

Konvergence řad.

5 Primitivní funkce

Primitivní funkce, integrace.

6 Určitý integrál

Riemannův a Newtonův integrál.